KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 24.5.2023 r.
COM(2023) 608 final

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Grecji na 2023 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Grecję programu stabilności na 2023 r.

{SWD(2023) 608 final}

Zalecenie

ZALECENIE RADY

w sprawie krajowego programu reform Grecji na 2023 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Grecję programu stabilności na 2023 r.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4,

uwzględniając rozporządzenie Rady (WE) nr 1466/97 z dnia 7 lipca 1997 r. w sprawie wzmocnienia nadzoru pozycji budżetowych oraz nadzoru i koordynacji polityk gospodarczych[1], w szczególności jego art. 5 ust. 2,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1176/2011 z dnia 16 listopada 2011 r. w sprawie zapobiegania zakłóceniom równowagi makroekonomicznej i ich korygowania[2], w szczególności jego art. 6 ust. 1,

uwzględniając zalecenie Komisji Europejskiej,

uwzględniając rezolucje Parlamentu Europejskiego,

uwzględniając konkluzje Rady Europejskiej,

uwzględniając opinię Komitetu ds. Zatrudnienia,

uwzględniając opinię Komitetu Ekonomiczno-Finansowego,

uwzględniając opinię Komitetu Ochrony Socjalnej,

uwzględniając opinię Komitetu Polityki Gospodarczej,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241[3] ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności weszło w życie 19 lutego 2021 r. Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia państwom członkowskim wsparcie finansowe służące realizacji reform i inwestycji, co pociąga za sobą impuls fiskalny finansowany przez UE. Zgodnie z priorytetami europejskiego semestru przyczynia się on do ożywienia gospodarczego i społecznego oraz do wdrażania zrównoważonych reform i inwestycji, których celem jest w szczególności promowanie zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Pomaga również wzmocnić finanse publiczne oraz pobudzić wzrost gospodarczy i tworzenie miejsc pracy w średnim i długim okresie, a także zwiększyć spójność terytorialną wewnątrz UE i wspierać dalsze wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych. Maksymalny wkład finansowy dla każdego

[1] Dz.U. L 209 z 2.8.1997, s. 1.

[2] Dz.U. L 306 z 23.11.2011, s. 25.

[3] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

państwa członkowskiego w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności został zaktualizowany w dniu 30 czerwca 2022 r., zgodnie z art. 11 ust. 2 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(2) Dnia 22 listopada 2022 r. Komisja przyjęła roczną analizę zrównoważonego wzrostu gospodarczego na 2023 r.[4], rozpoczynając tym samym cykl europejskiego semestru na rzecz koordynacji polityki gospodarczej w 2023 r. W dniu 23 marca 2023 r. Rada Europejska zatwierdziła priorytety tej rocznej analizy skupione wokół czterech wymiarów konkurencyjnej zrównoważoności. W dniu 22 listopada 2022 r., działając na podstawie rozporządzenia (UE) nr 1176/2011, Komisja przyjęła również sprawozdanie przedkładane w ramach mechanizmu ostrzegania na 2023 r., w którym wskazała Grecję jako jedno z państw członkowskich, w których mogą występować zakłócenia równowagi lub które są narażone na takie zakłócenia i w przypadku których potrzebna będzie szczegółowa ocena sytuacji. W tym samym dniu Komisja przyjęła również opinię w sprawie projektu planu budżetowego Grecji na 2023 r. Komisja przyjęła również zalecenie dotyczące zalecenia Rady w sprawie polityki gospodarczej w strefie euro, które zostało przyjęte przez Radę w dniu 16 maja 2023 r., a także wniosek dotyczący wspólnego sprawozdania o zatrudnieniu na 2023 r., w którym przeanalizowano wdrażanie wytycznych dotyczących zatrudnienia i zasad Europejskiego filaru praw socjalnych i które zostało przyjęte przez Radę w dniu 13 marca 2023 r.

(3) Choć gospodarki UE wykazują się niezwykłą odpornością, kontekst geopolityczny nadal wywiera negatywny wpływ. W czasie gdy UE stanowczo popiera Ukrainę, unijny program polityki gospodarczej i społecznej skupia się na ograniczaniu w perspektywie krótkoterminowej negatywnych skutków wstrząsów energetycznych dla znajdujących się w trudnej sytuacji gospodarstw domowych i przedsiębiorstw, a także na kontynuowaniu działań mających na celu realizację zielonej i cyfrowej transformacji, wspieranie zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, zachowanie stabilności makroekonomicznej oraz zwiększenie odporności w perspektywie średnioterminowej. W programie tym silny nacisk kładzie się też na zwiększenie konkurencyjności i wydajności.

(4) W dniu 1 lutego 2023 r. Komisja wydała komunikat pt. „Plan przemysłowy Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej”[5] mający na celu pobudzenie konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie oraz wspieranie szybkiej transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu. Plan ten stanowi uzupełnienie bieżących wysiłków w ramach Europejskiego Zielonego Ładu i REPowerEU. Celem planu jest stworzenie bardziej sprzyjającego otoczenia dla zwiększenia zdolności produkcyjnych UE w zakresie technologii i produktów neutralnych emisyjnie niezbędnych do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych UE, jak również zapewnienie dostępu do odpowiednich surowców krytycznych, m.in. przez dywersyfikację źródeł, właściwą eksploatację zasobów geologicznych w państwach członkowskich i maksymalny recykling surowców. Plan opiera się na czterech filarach: przewidywalnym i uproszczonym otoczeniu regulacyjnym, przyspieszeniu dostępu do finansowania, podnoszeniu umiejętności oraz otwartym handlu zapewniającym odporne łańcuchy dostaw. W dniu 16 marca 2023 r. Komisja wydała również komunikat pt. „Długoterminowa konkurencyjność UE: perspektywa

[4] COM(2022) 780 final.
[5] COM(2023) 62 final.

na przyszłość po 2030 r.”[6], oparty na dziewięciu wzajemnie wzmacniających się czynnikach i mający na celu wypracowanie ram regulacyjnych sprzyjających wzrostowi gospodarczemu. W komunikacie tym wyznaczono priorytety polityki nastawione na aktywne zapewnienie ulepszeń strukturalnych, dobrze ukierunkowanych inwestycji oraz środków regulacyjnych służących długoterminowej konkurencyjności UE i jej państw członkowskich. Poniższe zalecenia przyczyniają się do realizacji tych priorytetów.

(5) W 2023 r. europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej nadal rozwija się równolegle z wdrażaniem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Pełne wdrożenie planów odbudowy i zwiększania odporności pozostaje nieodzowne do realizacji priorytetów politycznych w ramach europejskiego semestru, ponieważ plany te uwzględniają wszystkie stosowne zalecenia dla poszczególnych krajów wydane w ostatnich latach lub ich znaczną część. Zalecenia dla poszczególnych krajów na lata 2019, 2020 i 2022 pozostają aktualne również w odniesieniu do planów odbudowy i zwiększania odporności, które są uzupełniane, aktualizowane lub zmieniane zgodnie z art. 14, 18 i 21 rozporządzenia (UE) 2021/241.

(6) Przyjęte w dniu 27 lutego 2023 r. rozporządzenie w sprawie REPowerEU[7] ma na celu szybkie zredukowanie zależności Unii Europejskiej od importu paliw kopalnych z Rosji. Przyczyni się to do bezpieczeństwa energetycznego i dywersyfikacji dostaw energii w Unii przy jednoczesnym zwiększeniu wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zdolności magazynowania energii oraz efektywności energetycznej. Rozporządzenie to umożliwia państwom członkowskim dodanie do krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności nowego rozdziału dotyczącego REPowerEU w celu finansowania kluczowych reform i inwestycji, które pomogą w osiągnięciu celów REPowerEU. Przyczynią się one również do pobudzenia konkurencyjności unijnego przemysłu neutralnego emisyjnie, zgodnie z założeniami Planu przemysłowego Zielonego Ładu na miarę epoki neutralności emisyjnej, oraz do realizacji zaleceń krajowych dotyczących energii, wydanych w 2022 r. oraz w stosownych przypadkach w 2023 r. Rozporządzeniem w sprawie REPowerEU wprowadzono nową kategorię bezzwrotnego wsparcia finansowego, udostępnianego państwom członkowskim na finansowanie nowych reform i inwestycji związanych z energią w ramach planów odbudowy i zwiększania odporności.

(7) Dnia 8 marca 2023 r. Komisja przyjęła komunikat zawierający wytyczne dotyczące polityki fiskalnej w 2024 r. Jego celem jest wsparcie państw członkowskich w przygotowaniu programów stabilności i konwergencji, a przez to wzmocnienie koordynacji polityki[8]. Komisja przypomniała, że ogólna klauzula wyjścia paktu stabilności i wzrostu zostanie zdezaktywowana z końcem 2023 r. Zaapelowała, by w latach 2023–2024 polityka fiskalna służyła zapewnieniu średniookresowej zdolności do obsługi długu, jak również zwiększeniu potencjalnego wzrostu w zrównoważony sposób. Zachęciła państwa członkowskie, aby w swoich programach stabilności i konwergencji na 2023 r. określiły, w jaki sposób ich plany fiskalne zapewnią przestrzeganie wartości referencyjnej, która w odniesieniu do deficytu wynosi 3 %

---

6 COM(2023) 168 final.

7 Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności oraz zmiany rozporządzeń (UE) nr 1303/2013, (UE) 2021/1060 i (UE) 2021/1755 oraz dyrektywy 2003/87/WE (Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1).

8 COM(2023) 141 final.

PKB, jak również realistyczną i ciągłą redukcję długu lub utrzymanie go na ostrożnym poziomie w perspektywie średnioterminowej. Komisja wezwała państwa członkowskie, by stopniowo wycofywały krajowe środki fiskalne służące ochronie gospodarstw domowych i przedsiębiorstw przed wstrząsem spowodowanym wzrostem cen energii, rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych. Wskazała, że jeżeli przedłużenie środków wsparcia okazałoby się konieczne ze względu na ponowną presję związaną z cenami energii, państwa członkowskie powinny znacznie lepiej niż w przeszłości ukierunkować takie środki na gospodarstwa domowe i przedsiębiorstwa w trudnej sytuacji. Komisja zaproponowała, by zalecenia fiskalne były przedstawiane w ujęciu ilościowym i zróżnicowane oraz formułowane na podstawie wydatków pierwotnych netto zgodnie z propozycją przedstawioną w jej komunikacie w sprawie kierunków reformy unijnych ram zarządzania gospodarczego[9]. Zaleciła, by wszystkie państwa członkowskie w dalszym ciągu chroniły inwestycje finansowane ze środków krajowych i zapewniały skuteczne wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności i innych funduszy Unii, w szczególności w świetle zielonej i cyfrowej transformacji oraz celów dotyczących odporności. Komisja zapowiedziała, że zaproponuje Radzie wszczęcie procedur nadmiernego deficytu opartych na kryterium deficytu wiosną 2024 r. na podstawie danych dotyczących wyników budżetu za 2023 r., zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

(8) Dnia 26 kwietnia 2023 r. Komisja przedstawiła wnioski ustawodawcze mające na celu wdrożenie kompleksowej reformy unijnych przepisów dotyczących zarządzania gospodarczego. Głównym celem wniosków jest poprawa stabilności długu publicznego i wspieranie przez reformy i inwestycje trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu we wszystkich państwach członkowskich. We wnioskach przewiduje się zapewnienie państwom członkowskim większej kontroli nad ich planami średnioterminowymi, a jednocześnie wprowadzenie bardziej rygorystycznego systemu egzekwowania przepisów, aby zagwarantować wywiązywanie się przez państwa członkowskie ze zobowiązań podjętych w średnioterminowych planach fiskalno-strukturalnych. Zakończenie prac legislacyjnych zaplanowano na 2023 r.

(9) W dniu 30 kwietnia 2021 r. Grecja przedłożyła Komisji swój krajowy plan odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z art. 18 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/241. Na podstawie art. 19 rozporządzenia (UE) 2021/241 Komisja oceniła adekwatność, skuteczność, efektywność oraz spójność planu odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z wytycznymi dotyczącymi oceny zawartymi w załączniku V do tego rozporządzenia. W dniu 13 lipca 2021 r. Rada przyjęła decyzję w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Grecji[10]. Uruchomienie transz jest uzależnione od decyzji Komisji podjętej zgodnie z art. 24 ust. 5 rozporządzenia (UE) 2021/241 i stwierdzającej, że Grecja osiągnęła w zadowalający sposób odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe określone w decyzji wykonawczej Rady. Osiągnięcie w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone.

---

9 COM(2022) 583 final.

10 Decyzja wykonawcza Rady z dnia 13 lipca 2021 r. w sprawie zatwierdzenia oceny planu odbudowy i zwiększania odporności Grecji (ST 10152/21; ST 10152/21 ADD 1).

(10) W dniu 2 maja 2023 r. Grecja przedłożyła swój krajowy program reform na 2023 r., a w dniu 29 kwietnia 2023 r. – swój program stabilności na 2023 r., zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (WE) nr 1466/97. W celu uwzględnienia powiązań między tymi dwoma programami poddano je jednoczesnej ocenie. Zgodnie z art. 27 rozporządzenia (UE) 2021/241 krajowy program reform na 2023 r. odzwierciedla również półroczne sprawozdania Grecji z postępów w realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności.

(11) W dniu 24 maja 2023 r. Komisja opublikowała sprawozdanie[11] krajowe dotyczące Grecji 2023. Oceniła w nim postępy Grecji we wdrażaniu stosownych zaleceń dla tego kraju przyjętych przez Radę w latach 2019–2022 oraz podsumowała realizację planu odbudowy i zwiększania odporności przez Grecję. Na podstawie tej analizy w sprawozdaniu krajowym wskazano luki w stosunku do wyzwań, których nie uwzględniono w planie odbudowy i zwiększania odporności lub uwzględniono je jedynie częściowo, a także nowe i pojawiające się wyzwania. Oceniono w nim również postępy Grecji we wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych oraz w realizacji głównych celów UE dotyczących zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa, a także postępy w realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju.

(12) Komisja przeprowadziła szczegółową ocenę sytuacji dla Grecji na podstawie art. 5 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 i opublikowała jej wyniki 24 maja 2023 r.[12] Stwierdziła, że w Grecji występują nadmierne zakłócenia równowagi makroekonomicznej. Zmniejszyła się w szczególności podatność na zagrożenia związane z wysokim długiem sektora instytucji rządowych i samorządowych oraz wysokim poziomem kredytów zagrożonych w kontekście wysokiego bezrobocia, ale pogorszyła się pozycja zewnętrzna tego kraju. Jednym z kluczowych problemów jest fakt, że pomimo ożywienia dochodów z turystyki deficyt obrotów bieżących w 2022 r. znacznie się zwiększył. Chociaż przewiduje się, że w tym i przyszłym roku deficyt bilansu płatniczego nieco się zmniejszy, utrzyma się on znacznie powyżej poziomu wymaganego do zapewnienia trwałej poprawy międzynarodowej pozycji inwestycyjnej netto. Chociaż relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB pozostaje najwyższa w UE, znacznie się poprawiła w 2022 r., głównie dzięki silnemu wzrostowi nominalnego PKB, i oczekuje się, że w 2023 i 2024 r. będzie się dalej zmniejszać. W zeszłym roku odnotowano gwałtowny spadek wskaźnika kredytów zagrożonych, następujący po znacznej redukcji tego wskaźnika w poprzednich latach, ale ich poziom jest nadal wysoki i w dalszym ciągu osłabiają one rentowność i zdolność kredytową banków, co z kolei wpływa niekorzystnie na pogłębianie kapitału i wzrost wydajności gospodarki. Reakcja polityczna przyczyniła się do wyeliminowania zakłóceń równowagi, a realizacja RRP stanowi istotną okazję do usunięcia utrzymujących się słabości strukturalnych. Konieczne są jednak dalsze wysiłki, w szczególności, aby zapewnić zdecydowaną poprawę salda obrotów z zagranicą oraz dalszy spadek liczby kredytów zagrożonych, w tym przez zwiększenie skuteczności egzekwowania długu i usprawnienie wtórnego rynku kredytów zagrożonych.

(13) Z danych zweryfikowanych przez Eurostat[13] wynika, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych Grecji spadł z 7,1 % PKB w 2021 r. do 2,3 % w 2022 r.,

---

11 SWD(2023) 608 final.

12 SWD(2023) 631 final.

13 Eurostat-Euro Indicators (Wskaźniki dotyczące euro, Eurostat), 47/2023, 21.4.2023.

natomiast dług sektora instytucji rządowych i samorządowych spadł z 194,6 % PKB na koniec 2021 r. do 171,3 % na koniec 2022 r.

(14) Na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych miały wpływ środki polityki fiskalnej przyjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. W 2022 r. takie środki zwiększające wydatki obejmowały dotacje na energię elektryczną dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw oraz zwiększone świadczenia socjalne dla gospodarstw domowych znajdujących się w trudnej sytuacji. Koszt tych środków został częściowo zrekompensowany nowymi podatkami od nieoczekiwanych zysków producentów i dostawców energii, w postaci pułapu cenowego dla producentów energii elektrycznej oraz nadzwyczajnej opłaty nałożonej na producentów energii elektrycznej na okres od października 2021 r. do czerwca 2022 r. Komisja szacuje, że koszty budżetowe netto tych środków wyniosą w 2022 r. 2,5 % PKB. Jednocześnie szacowany koszt tymczasowych środków nadzwyczajnych w związku z COVID-19 spadł z 6,5 % PKB w 2021 r. do 1,5 % PKB w 2022 r.

(15) W dniu 18 czerwca 2021 r. Rada zaleciła, by w 2022 r. Grecja[14] korzystała z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności do finansowania dodatkowych inwestycji wspierających ożywienie gospodarcze i jednocześnie prowadziła rozważną politykę fiskalną. Grecja powinna ponadto utrzymać inwestycje finansowane z zasobów krajowych.

(16) Według szacunków Komisji kurs polityki fiskalnej[15] w 2022 r. był wspierający, na poziomie – 1,0 % PKB. Zgodnie z zaleceniem Rady Grecja nadal wspierała odbudowę poprzez inwestycje finansowane z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wyniosły 2,1 % PKB w 2022 r. (2,6 % PKB w 2021 r.). Spadek wydatków finansowanych z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE w 2022 r. wynikał ze stopniowego zamykania poprzedniego okresu programowania, podczas gdy nie uruchomiono jeszcze w pełni wydatków inwestycyjnych w nowym okresie programowania. Inwestycje finansowane ze środków krajowych miały ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej[16], który to wpływ wyniósł 0,6 pp. Grecja utrzymała zatem inwestycje finansowane z zasobów krajowych, zgodnie z zaleceniem Rady. Jednocześnie wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe działania po stronie dochodów) miał ekspansywny wpływ na kurs polityki fiskalnej, który to wpływ wyniósł 0,6 pp. Ten znaczny ekspansywny wpływ obejmował dodatkowy wpływ środków polityki fiskalnej mających ograniczyć gospodarcze i społeczne skutki wzrostu cen energii (dodatkowy koszt budżetowy netto wyniósł 2 % PKB). W związku z tym Grecja w wystarczającym stopniu ograniczyła wzrost wydatków bieżących finansowanych ze środków krajowych.

---

[14] Zalecenie Rady z dnia 18 czerwca 2021 r. zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Grecję programu stabilności na 2021 r., Dz.U. C 304 z 29.7.2021, s. 33.

[15] Kurs polityki fiskalnej jest mierzony zmianą wydatków pierwotnych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów), z wyłączeniem tymczasowych działań nadzwyczajnych związanych z kryzysem Covid-19, lecz z uwzględnieniem wydatków finansowanych z bezzwrotnego wsparcia (dotacji) w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE, w stosunku do średniookresowego wzrostu potencjalnego. Więcej szczegółowych informacji można znaleźć w ramce 1 w tablicach statystycznych w dziedzinie fiskalnej.

[16] Inne wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych miały neutralny wpływ, który wyniósł 0,0 pp. PKB.

(17) Scenariusz makroekonomiczny, na którym oparto prognozy budżetowe w programie stabilności, jest realistyczny w 2023 r. i optymistyczny w późniejszym okresie. Rząd prognozuje, że realny PKB wzrośnie w 2023 r. o 2,3 %, a w 2024 r. – o 3 %. Z kolei w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się wyższy wzrost realnego PKB – o 2,4 % w 2023 r. i niższy – o 1,9 % w 2024 r., głównie ze względu na różne założenia dotyczące działalności inwestycyjnej i wpływu sektora zagranicznego. W programie stabilności na 2023 r. przewiduje się większy wpływ nakładów brutto na środki trwałe, zwłaszcza w 2024 r., i Komisja spodziewa się, że import towarów pozostanie wyższy niż w prognozach władz.

(18) W programie stabilności z 2023 r. rząd oczekuje, że wskaźnik deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych zmniejszy się w 2023 r. do 1,8 % PKB. Spadek w 2023 r. odzwierciedla głównie stopniowe wycofywanie środków fiskalnych związanych z pandemią oraz zmniejszenie kosztów środków związanych z energią, a także rosnące dochody wynikające ze wzrostu gospodarczego. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie ze 171,3 % na koniec 2022 r. do 162,6 % na koniec 2023 r. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się deficyt publiczny w wysokości 1.3 % PKB w 2023 r. Jest on niższy niż deficyt przewidywany w programie stabilności, głównie ze względu na korzystniejszą ewolucję podstaw opodatkowania wynikającą z założeń makroekonomicznych, w tym ze struktury wzrostu gospodarczego i niższych wydatków w budżecie socjalnym zgodnie z systematycznie niepełnym wykorzystaniem środków obserwowanym w ostatnich latach. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się niższy poziom relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB, który na koniec 2023 r. wyniesie 160,2 %. Różnica ta wynika głównie z wyższego wzrostu nominalnego PKB i – w mniejszym stopniu – z niższego deficytu sektora instytucji rządowych i samorządowych prognozowanego przez Komisję.

(19) Oczekuje się, że na saldo sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. nadal będą miały wpływ środki fiskalne przyjęte w celu złagodzenia gospodarczych i społecznych skutków wzrostu cen energii. Obejmują one przedłużone środki z 2022 r. (w szczególności dotacje na energię elektryczną dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw). Koszt tych środków jest nadal częściowo kompensowany przez podatki od nieoczekiwanych zysków dostawców energii w postaci pułapu cenowego dla producentów energii elektrycznej i wkładu solidarnościowego ze strony rafinerii. Uwzględniając te dochody, w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że koszty budżetowe netto środków wsparcia wyniosą 0,2 % PKB w 2023 r.[17] Wydaje się, że środki z 2023 r. w większości nie są skierowane do gospodarstw domowych lub przedsiębiorstw znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji i nie zachowują one w pełni sygnału cenowego do zmniejszenia zapotrzebowania na energię i zwiększenia efektywności energetycznej. W rezultacie kwotę ukierunkowanych środków wsparcia, którą należy uwzględnić w ocenie zgodności z zaleceniem na 2023 r., szacuje się w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. na 0,1 % PKB w 2023 r. (w porównaniu z 0,5 % PKB w 2022 r.). Do poprawy salda sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2023 r. powinno się też przyczynić stopniowe wycofywanie

[17] Podana wartość liczbowa odzwierciedla poziom rocznych kosztów budżetowych tych środków, w tym bieżących dochodów i wydatków, a także – w stosownych przypadkach – środków w zakresie nakładów inwestycyjnych.

tymczasowych środków nadzwyczajnych związanych z COVID-19 o wartości 1,5 % PKB.

(20) W dniu 12 lipca 2022 r. Rada zaleciła[18] Grecji zapewnienie w 2023 r. ostrożnej polityki fiskalnej, zwłaszcza przez ograniczenie wzrostu pierwotnych wydatków bieżących finansowanych z zasobów krajowych do poziomu poniżej średniookresowego wzrostu produktu potencjalnego[19], przy uwzględnieniu dalszego tymczasowego i ukierunkowanego wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw najbardziej narażonych na podwyżki cen energii oraz dla osób uciekających z Ukrainy. Jednocześnie Grecja powinna być gotowa do dostosowania wydatków bieżących do zmieniającej się sytuacji. Grecji zalecono również rozwijanie inwestycji publicznych na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz na rzecz bezpieczeństwa energetycznego, przy uwzględnieniu inicjatywy REPowerEU, m.in. poprzez wykorzystanie Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy unijnych.

(21) W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się, że kurs polityki fiskalnej będzie w 2023 r. zasadniczo neutralny (- 0,2 % PKB), w związku z wysoką inflacją. W 2022 r. kurs polityki fiskalnej był ekspansywny (- 1,0 % PKB). Przewiduje się, że wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów) w 2023 r. będzie mieć restrykcyjny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,3 % PKB. Prognozowany wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych jest zatem zgodny z zaleceniem Rady. Przewidywany restrykcyjny wpływ bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych wynika zasadniczo z obniżenia (o 2,3 % PKB) kosztów (ukierunkowanych i nieukierunkowanych) środków wsparcia dla gospodarstw domowych i przedsiębiorstw w odpowiedzi na podwyżki cen energii. Wzrost wydatków socjalnych jest głównym czynnikiem napędzającym wzrost bieżących wydatków pierwotnych finansowanych ze środków krajowych (po skorygowaniu o nowe środki po stronie dochodów). Wydatki finansowane z dotacji w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE wynosiły w 2023 r. 2,5 % PKB, podczas gdy inwestycje finansowane z zasobów krajowych miały neutralny wpływ na kurs polityki fiskalnej, wynoszący 0,0 pp.[20] W związku z tym Grecja planuje sfinansować dodatkowe inwestycje ze środków Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz innych funduszy UE i przewiduje utrzymanie inwestycji finansowanych ze środków krajowych. Państwo to planuje finansować inwestycje publiczne na rzecz zielonej i cyfrowej transformacji oraz bezpieczeństwa energetycznego, takie jak instalacja 8 000 publicznie dostępnych punktów ładowania pojazdów elektrycznych w kluczowych lokalizacjach miejskich i podmiejskich, cyfryzacja administracji publicznej oraz poprawa elektroenergetycznych połączeń międzysystemowych na wyspach.

---

[18] Zalecenie Rady z dnia 12 lipca 2022 r. w sprawie krajowego programu reform Grecji na 2022 r., zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Grecję programu stabilności na 2022 r., Dz.U. C 334 z 1.9.2022, s. 60.

[19] Na podstawie prognozy Komisji z wiosny 2023 r. średniookresowy (średnia z 10 lat) wzrost produktu potencjalnego Grecji szacuje się na 4,8 % w ujęciu nominalnym.

[20] Przewiduje się, że pozostałe wydatki kapitałowe finansowane ze środków krajowych będą miały ekspansywny wpływ, który wyniesie 0,1 pp. PKB.

(22) Według programu stabilności deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 0,8 % PKB w 2024 r. Spadek w 2024 r. odzwierciedla głównie stopniowe wycofywanie pozostałych środków w dziedzinie energii i innych środków oraz wzrost dochodów wynikający z solidnego wzrostu gospodarczego. W programie przewiduje się, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB na koniec 2024 r. zmniejszy się do 150,8 %. Przy uwzględnieniu środków z zakresu polityki znanych w dacie granicznej prognozy deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r. przewidziany w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. ma wynieść 0,6 % PKB. Jest on niższy od deficytu przewidzianego w programie, głównie ze względu na założenia dotyczące wykonania budżetu socjalnego, w szczególności niższe wydatki na świadczenia społeczne i emerytury. W prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewiduje się wyższy poziom – wynoszący 154,4 % na koniec 2024 r. – relacji długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB.

(23) Program stabilności przewiduje stopniowe znoszenie wszystkich środków wsparcia energetycznego w 2024 r. Komisja również zakłada całkowite stopniowe znoszenie środków wsparcia energetycznego w 2024 r. Szacunki te opierają się na założeniu, że nie dojdzie do ponownego wzrostu cen energii.

(24) W rozporządzeniu Rady (WE) nr 1466/97 wymaga się osiągnięcia rocznej korekty strukturalnego salda budżetowego prowadzącej do średniookresowego celu budżetowego, przyjmując 0,5 % PKB jako punkt odniesienia dla tej korekty[21]. Biorąc pod uwagę względy stabilności fiskalnej[22], odpowiednia będzie poprawa salda strukturalnego o co najmniej 0,3 % PKB w 2024 r. Aby zapewnić taką poprawę, wzrost wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych[23] nie powinien przekroczyć w 2024 r. 2,6 %, co znajduje odzwierciedlenie w niniejszym zaleceniu. Przyczyni się to też do wzmocnienia pozycji zewnętrznej. Jednocześnie należy stopniowo wycofywać pozostałe środki wsparcia w dziedzinie energii (obecnie szacowane przez Komisję na 0,2 % PKB w 2023 r.), obserwując rozwój sytuacji na rynku energii i rozpoczynając od środków najmniej ukierunkowanych; uzyskane w ten sposób oszczędności powinny zostać przeznaczone na zmniejszenie deficytu publicznego.

(25) Przy założeniu niezmiennego kursu polityki w prognozie Komisji z wiosny 2023 r. przewidziano, że wzrost wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych wyniesie w 2024 r. 0,7 %, czyli będzie niższy od zalecanej stopy wzrostu. Korekta przewidywana w prognozie Komisji jest większa niż oszczędności wynikające z całkowitego wycofania środków wsparcia energetycznego.

(26) Zgodnie z programem oczekuje się, że inwestycje publiczne wzrosną z 4,8 % PKB w 2023 r. do 5,4 % PKB w 2024 r. Wyższy poziom inwestycji uwzględnia nieco

---

21 Por. art. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97, w którym wymagana jest również korekta przekraczająca wartość 0,5 % PKB w przypadku państw członkowskich o poziomie długu publicznego przekraczającym 60 % PKB lub z istotnym ryzykiem dotyczącym długookresowej zdolności do obsługi długu.

22 Komisja oszacowała, że Grecja nie będzie potrzebować zwiększenia strukturalnego salda pierwotnego, wyrażonego jako odsetek PKB, aby osiągnąć realistyczną redukcję długu w średnim okresie. Szacunki te oparto na prognozie Komisji z jesieni 2022 r. Punktem wyjścia do tego oszacowania była prognoza deficytu i długu sektora instytucji rządowych i samorządowych w 2024 r., w której założono, że środki wsparcia w dziedzinie energii zostaną wycofane w 2024 r.

23 Wydatki pierwotne netto definiuje się jako wydatki finansowane ze środków krajowych po skorygowaniu o działania dyskrecjonalne po stronie dochodów i z wyłączeniem wydatków z tytułu odsetek oraz cyklicznych wydatków związanych z bezrobociem.

niższy poziom inwestycji finansowanych ze środków krajowych i wyższy poziom inwestycji finansowanych przez UE, mianowicie za pośrednictwem Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. W programie przewidziano reformy i inwestycje, które mają przyczynić się do stabilności fiskalnej oraz zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu. Obejmują one inwestycje o wysokiej wartości dodanej i reformy strukturalne mające na celu zieloną, cyfrową i energetyczną transformację, będące również częścią planu odbudowy i zwiększania odporności.

(27) W programie stabilności przedstawiono średnioterminową ścieżkę budżetową do 2026 r. Według programu spodziewane jest, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych zmaleje do 0,5 % PKB w 2025 r. i do 0,1 % w 2026 r. W związku z tym planuje się, że deficyt sektora instytucji rządowych i samorządowych utrzyma się na poziomie poniżej 3 % PKB w okresie objętym programem. W programie przewidziano, że relacja długu sektora instytucji rządowych i samorządowych do PKB spadnie ze 150,8 % na koniec 2024 r. do 135,2 % do końca 2026 r.

(28) W oparciu o najlepsze praktyki i reformy wprowadzone w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności zmiany w greckich ramach polityki podatkowej mogłyby się przyczynić do zredukowania luki inwestycyjnej. W szczególności wprowadzenie systemu interpretacji indywidualnej prawa podatkowego mogłoby zwiększyć pewność prawa dla inwestorów oraz wzmóc trwające wysiłki na rzecz uproszczenia systemu podatkowego. Przegląd systemu podatkowego mógłby również pomóc w zwiększeniu podstawy opodatkowania w odniesieniu do osób samozatrudnionych i we wspieraniu inwestycji. Przestrzeganie przepisów podatkowych można poprawić przez rozszerzenie stosowania płatności elektronicznych i szersze wykorzystanie informacji pochodzących z takich płatności, biorąc pod uwagę w szczególności niedawne dowody na rosnącą rozbieżność między deklarowanymi niskimi dochodami a pozornie szybko rosnącymi obrotem osób samozatrudnionych. W szczególności przez lepsze wykorzystanie informacji pochodzących z płatności elektronicznych w odniesieniu do zawodów będących przedmiotem zainteresowania. Oczekuje się, że trwająca transformacja cyfrowa niezależnego urzędu ds. dochodów publicznych przyczyni się m.in. do osiągnięcia tego celu. Konieczne jest jednak dalsze zwiększenie autonomii tego organu w zakresie zarządzania infrastrukturą kadrową i informatyczną oraz rozwoju tych infrastruktur, biorąc pod uwagę bieżące wyzwania stojące przed systemami podatkowymi na całym świecie.

(29) Grecja w dalszym ciągu podejmuje działania w celu modernizacji swojej administracji publicznej, ale jej ogólne wyniki są słabe. Po znacznym dostosowaniu po 2010 r. rozmiar i koszty administracji publicznej w dużej mierze dostosowano do średniej UE. W 2022 r. koszty wynagrodzeń w Grecji utrzymywały się na stałym poziomie 10,8 % PKB, czyli nieco powyżej średniej UE (10,2 % PKB). Zapewnienie dalszego stosowania jednolitej siatki płac przy jednoczesnym utrzymaniu obecnego poziomu zatrudnienia przez dalsze stosowanie zasady „jeden więcej – jeden mniej” w odniesieniu do pracowników zatrudnionych na czas nieokreślony oraz pułapu dla pracowników zatrudnionych na czas określony, który wprowadzono w 2022 r., będzie miało kluczowe znaczenie dla stabilizacji tych osiągnięć. Plan odbudowy i zwiększania odporności przewiduje działania mające zwiększyć efektywność administracji publicznej, ze szczególnym naciskiem na usprawnienie usług cyfrowych. Problemem pozostaje jednocześnie przyciągnięcie i utrzymanie pracowników wysokiego kalibru. Problem ten można rozwiązać w sposób strukturalny za pomocą

specjalnych/uzupełniających siatek płac dla konkretnych funkcji lub organów, a także dobrze zdefiniowanego systemu dodatków wprowadzonego jako integralna część nowego systemu zarządzania zasobami ludzkimi, przy jednoczesnym zachowaniu integralności jednolitej siatki płac i ogólnej wielkości kosztów wynagrodzeń.

(30) Zgodnie z art. 19 ust. 3 lit. b) i kryterium 2.2 załącznika V do rozporządzenia (UE) 2021/241 plan odbudowy i zwiększania odporności zawiera obszerny zestaw wzajemnie wzmacniających się reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone do 2026 r. Realizacja planu odbudowy i zwiększania odporności Grecji jest jak dotąd na zaawansowanym etapie. Ważne będzie utrzymanie w przyszłości tempa wdrażania. Grecja złożyła trzy wnioski o płatność[24] dotyczące bezzwrotnego wsparcia finansowego i dwa wnioski o płatność dotyczące wsparcia w formie pożyczki, odpowiadające 85 kamieniom milowym i wartościom docelowym określonym w planie. Do tej pory Grecja otrzymała łączną kwotę 7 126 mln EUR[25]. Zgodnie z art. 14 ust. 6 rozporządzenia (UE) 2021/241 w dniu 29 marca 2023 r. Grecja wyraziła zamiar wystąpienia z wnioskiem o dodatkowe wsparcie w formie pożyczki w wysokości 5 000 mln EUR w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. Grecja w sposób solidny rozpoczęła wdrażanie swojego planu i ustanowiła system zarządzania i kontroli, aby monitorować i koordynować terminowe zakończenie reform i inwestycji. W przyszłości ważne będzie utrzymanie i wzmocnienie tych wysiłków, biorąc pod uwagę znaczną liczbę reform i inwestycji, które mają zostać wdrożone, w szczególności ze względu na fakt, że ukończenie niektórych z nich będzie wymagało terminowego postępu na różnych etapach przygotowawczych, w tym w procedurach udzielania zamówień publicznych. Dalsze wdrażanie planu zależy od zdolności administracyjnych i wdrożeniowych wyznaczonych organów wykonawczych, w tym administracji regionalnej i lokalnej. Szybkie włączenie nowego rozdziału dotyczącego REPowerEU do planu odbudowy i zwiększania odporności umożliwi finansowanie dodatkowych reform i inwestycji wspierających cele strategiczne Grecji w dziedzinie energii i zielonej transformacji. Systematyczne i skuteczne angażowanie władz lokalnych i regionalnych, partnerów społecznych i innych odpowiednich zainteresowanych stron pozostaje ważne dla pomyślnej realizacji planu odbudowy i zwiększania odporności, a także innych polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia wykraczających poza zakres tego planu, ponieważ służy zapewnieniu szerokiego poczucia odpowiedzialności za cały program polityczny.

(31) W 2022 r. Komisja zatwierdziła wszystkie dokumenty programowe dotyczące polityki spójności Grecji. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności w sposób komplementarny i synergiczny w stosunku do planu odbudowy i zwiększania odporności, w tym rozdziału dotyczącego REPowerEU, ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia zielonej i cyfrowej transformacji, zwiększenia odporności gospodarczej i społecznej oraz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju terytorialnego w Grecji.

(32) Oprócz wyzwań gospodarczych i społecznych uwzględnionych w planie odbudowy i zwiększania odporności Grecja mierzy się z szeregiem dodatkowych wyzwań, które

---

[24] W dniu 16 maja 2023 r. Grecja złożyła trzeci wniosek o płatność dotyczący wsparcia w formie dotacji i Komisja jest w trakcie jego oceny.

[25] W przypadku dotacji kwoty wypłacone na bezzwrotne wsparcie finansowe (z wyłączeniem płatności zaliczkowych) wynoszą 3 436 mln EUR, a wypłacone kwoty na wsparcie w formie pożyczki (z wyłączeniem płatności zaliczkowych) wynoszą 3 690 mln EUR.

dotyczą opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, mapowania katastralnego, polityki energetycznej i zielonej transformacji.

(33) Wydatki publiczne na opiekę zdrowotną są niższe od średniej UE, natomiast kwota opłat własnych dokonywanych przez pacjentów w Grecji wyrażona jako odsetek PKB jest na drugim miejscu w UE. System opieki zdrowotnej nadal opiera się głównie na lecznictwie szpitalnym i wydatki na leczenie koncentrują się na hospitalizacji. Grecja zajmuje ponadto pierwsze miejsce wśród wszystkich państw członkowskich pod względem wydatków publicznych na leki wyrażonych jako odsetek PKB. Wydatki publiczne na opiekę długoterminową i profilaktykę zdrowotną są znacznie niższe od średniej UE i nie ma kompleksowej krajowej strategii w zakresie opieki długoterminowej. Aby rozwiązać ten problem, Grecja wdraża nowo przyjęty system podstawowej opieki zdrowotnej, którego celem jest zmniejszenie zależności od opieki szpitalnej i zwiększenie efektywności dostępu do towarów i usług związanych z opieką zdrowotną. Pełne wdrożenie reformy podstawowej opieki zdrowotnej jest utrudnione z powodu niedoboru lekarzy rodzinnych. Liczba lekarzy rodzinnych jest niewystarczająca, aby objąć całą populację. Zapewnienie dostatecznej ich liczby będzie konieczne do pełnego wprowadzenia skutecznego i kompleksowego systemu opartego na kierowaniu na konsultacje specjalistyczne, który zgodnie z przyjętymi przepisami ma zostać uruchomiony dnia 1 września 2023 r. W związku z tym silniejsze zachęty, by zwiększyć liczbę lekarzy rodzinnych, co pozwoliłoby objąć całą populację, oraz rejestracja ludności będą istotne dla zapewnienia adekwatnego i równego dostępu do opieki zdrowotnej.

(34) Ukończenie krajowego katastru – długotrwałego projektu – przyczyni się do dalszej poprawy klimatu biznesowego w Grecji. Do końca maja 2023 r. zakończono 71 % map katastralnych; kolejne 25 % praw własności zostało zebranych i jest obecnie przetwarzanych. Oczekuje się, że przetwarzanie zebranych praw zostanie zakończone do końca 2023 r., co oznacza ukończenie katastru do końca roku. Jeżeli chodzi o przechodzenie do nowej greckiej agencji katastralnej, 12 biur i 49 oddziałów zostało otwartych i rozpoczęło działalność. Agencja ta planuje pełną cyfryzację usług dla obywateli, a Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności zapewnia wsparcie na cyfryzację wszystkich wpisów i aktów notarialnych dotyczących praw własności, które mają obecnie formę papierową.

(35) Pomimo wysiłków, jakie Grecja poczyniła również w kontekście kryzysu energetycznego, państwo to nadal jest w dużym stopniu uzależnione od paliw kopalnych, przy czym ropa naftowa stanowi do 52 %, a gaz – 24 % koszyka energetycznego w 2021 r. Aby przyspieszyć dekarbonizację, Grecja mogłaby realizować dalej szereg działań, które opierają się na inwestycjach i reformach stanowiących część greckiego planu odbudowy i zwiększania odporności i wykraczają poza te inwestycje i reformy. Grecja mogłaby przyspieszyć rozwój energii ze źródeł odnawialnych przez ustanowienie i uzupełnienie ram prawnych w celu promowania rozwoju infrastruktury wodoru odnawialnego i morskiej energii wiatrowej. Konieczne są dalsze wysiłki, aby przyspieszyć rozwój ram prawnych i regulacyjnych dotyczących biometanu oraz przekształcić dostępny potencjał zrównoważonego biometanu w rzeczywistą zdolność produkcyjną pozwalającą zrównoważyć import gazu ziemnego.

(36) W miarę integracji większej ilości odnawialnych źródeł energii niezbędne będą dalsze inwestycje zmierzające do zwiększenia zdolności magazynowania i przepustowości sieci, aby zapewnić równowagę sieci elektroenergetycznej. Wspólne systemy wynagrodzeń i promowanie systemów „za licznikiem” mogłyby być ważnymi

narzędziami wspierania terminowego i realnego zwiększenia pojemności magazynowej. Aby uniknąć konieczności ograniczania odnawialnych źródeł energii, można by utworzyć dodatkowe elektroenergetyczne połączenia międzysystemowe z krajami sąsiadującymi. Jeżeli chodzi o dalsze wdrażanie odnawialnych źródeł energii, ważne będzie pełne egzekwowanie nowych ram prawnych przyjętych w 2022 r., które upraszczają i przyspieszają proces wydawania zezwoleń na projekty dotyczące energii odnawialnej i magazynowania. Ponadto promowanie systemów konsumpcji własnej, w tym rozszerzenie wsparcia na instalację systemów fotowoltaicznych z bateriami, oraz społeczności energetycznych mogłoby przyczynić się do zwiększenia społecznej akceptacji wdrażania odnawialnych źródeł energii.

(37) Grecja mogłaby również rozszerzyć zakres i ambicje istniejących środków na rzecz oszczędności energii oraz ograniczyć wysoki poziom ubóstwa energetycznego. Zużycie gazu ziemnego w Grecji w okresie od sierpnia 2022 r. do marca 2023 r. spadło o 22 % w porównaniu ze średnim zużyciem gazu w tym samym okresie w ciągu poprzednich pięciu lat, co przewyższa cel, jakim była redukcja o 15 %. Grecja mogłaby kontynuować wysiłki na rzecz tymczasowego zmniejszenia zapotrzebowania na gaz do dnia 31 marca 2024 r.[26]

(38) Wprowadzenie nowych instrumentów finansowych, takich jak aukcje efektywności energetycznej, mogłoby być ukierunkowane na bardziej efektywne objęcie zakresem istniejących programów wsparcia renowacji gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym. Udział inteligentnych liczników w Grecji jest znacznie niższy od średniej UE (3 % w porównaniu z 54 %, dane z 2021 r.) i mógłby zostać zwiększony, ponieważ umożliwia konsumentom aktywne uczestnictwo w rynku i wspieranie reagowania na popyt. W pewnych sektorach, takich jak transport i gospodarka wodna, istnieje ponadto znaczny margines możliwości oszczędności energii, ponieważ są one nadal w dużym stopniu uzależnione od ropy naftowej.

(39) Niedobory siły roboczej i kwalifikacji w sektorach i zawodach kluczowych dla zielonej transformacji, w tym w dziedzinie wytwarzania, wdrażania i serwisowania technologii neutralnych emisyjnie, powodują wąskie gardła w procesie przejścia na gospodarkę neutralną dla klimatu. Wysokiej jakości systemy kształcenia i szkolenia, które reagują na zmieniające się potrzeby rynku pracy, oraz ukierunkowane środki w zakresie podnoszenia i zmiany kwalifikacji mają zasadnicze znaczenie dla ograniczenia niedoborów kwalifikacji oraz promowania włączenia i realokacji siły roboczej. W celu uwolnienia niewykorzystanej podaży pracy środki te należy udostępnić zwłaszcza osobom najmocniej odczuwającym skutki zielonej transformacji oraz w sektorach i regionach najbardziej dotkniętych tą transformacją. W Grecji niedobór umiejętności ekologicznych jest obecnie najbardziej widoczny w sektorze budowlanym, który ma duże znaczenie dla transformacji ekologicznej, oraz w odniesieniu do konkretnych zawodów, np. hydraulików, instalatorów rurociągów i elektryków. Ponadto nadal istnieje pole dla dalszych działań w celu zwiększenia szans na zatrudnienie młodych ludzi i kobiet. Zwiększenie zdolności administracyjnych publicznych służb zatrudnienia przy jednoczesnym rozszerzeniu stosowania zindywidualizowanego podejścia do osób poszukujących pracy może przyczynić się do poprawy wyników w zakresie zatrudnienia tych grup oraz do wspierania płynnej i sprawiedliwej transformacji.

[26] Rozporządzenie Rady (UE) 2022/1369 i rozporządzenie Rady (UE) 2023/706.

(40) W świetle dokonanej przez Komisję oceny Rada przeanalizowała program stabilności na 2023 r., a jej opinia[27] znajduje odzwierciedlenie w zaleceniu 1 poniżej.

(41) W świetle bliskich powiązań między gospodarkami państw członkowskich strefy euro oraz z uwagi na ich wspólny wkład w funkcjonowanie unii gospodarczej i walutowej Rada zaleciła, by państwa członkowskie strefy euro podjęły działania, w tym za pośrednictwem planów odbudowy i zwiększania odporności, mające na celu (i) utrzymanie długookresowej zdolności do obsługi długu i powstrzymanie się od szerokiego wsparcia popytu zagregowanego w 2023 r., lepsze ukierunkowanie środków polityki fiskalnej służących łagodzeniu skutków wysokich cen energii oraz zastanowienie się nad odpowiednimi sposobami wycofania wsparcia, gdy zmniejszy się presja w zakresie cen energii; (ii) utrzymanie wysokiego poziomu inwestycji publicznych oraz promowanie inwestycji prywatnych, aby wspierać zieloną i cyfrową transformację; (iii) wspieranie dynamiki płac, która łagodzi spadek siły nabywczej przy jednoczesnym ograniczeniu efektu drugiej rundy w odniesieniu do inflacji, dalsze udoskonalanie aktywnej polityki rynku pracy i rozwiązanie problemu niedoboru wykwalifikowanej kadry; (iv) poprawę otoczenia działalności gospodarczej oraz zapewnienie, by wsparcie w dziedzinie energii dla przedsiębiorstw było racjonalne pod względem kosztów, tymczasowe, ukierunkowane na rentowne przedsiębiorstwa oraz utrzymało zachęty do zielonej transformacji oraz (v) zachowanie stabilności makrofinansowej i monitorowanie ryzyka, a jednocześnie kontynuację prac nad dokończeniem budowy unii bankowej. W przypadku Grecji zalecenia 1, 2, 3 i 4 przyczyniają się do realizacji pierwszego, drugiego i trzeciego, czwartego i piątego zalecenia dla strefy euro.

(42) W świetle dokonanej przez Komisję szczegółowej oceny sytuacji i niniejszej ewaluacji Rada przeanalizowała krajowy program reform na 2023 r. i program stabilności na 2023 r. Zalecenia Rady na mocy art. 6 rozporządzenia (UE) nr 1176/2011 znajdują odzwierciedlenie w zaleceniu 1 poniżej. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, pomagają zaradzić podatnościom na zagrożenia związanym z zadłużeniem sektora instytucji rządowych i samorządowych, pozycją zewnętrzną i kredytami zagrożonymi. Zalecenie 2 przyczynia się do realizacji zalecenia 1. Polityki, o których mowa w zaleceniu 1, przyczyniają się zarówno do korygowania zakłóceń równowagi, jak i do realizacji zaleceń dla strefy euro, zgodnie z motywem 41,

NINIEJSZYM ZALECA Grecji podjęcie w latach 2023 i 2024 działań mających na celu:

1. Wycofanie obowiązujących środków wsparcia w dziedzinie energii do końca 2023 r. i wykorzystanie uzyskanych w ten sposób oszczędności do zmniejszenia deficytu publicznego. Gdyby ponowne podwyżki cen energii wymagały wdrożenia środków wsparcia, zapewnienie, by środki te były ukierunkowane na ochronę gospodarstw domowych i przedsiębiorstw znajdujących się w trudnej sytuacji, były możliwe do udźwignięcia przez budżet i zapewniały zachęty do oszczędzania energii.

   Zapewnienie rozważnej polityki fiskalnej, w szczególności poprzez ograniczenie nominalnego wzrostu wydatków pierwotnych netto finansowanych ze środków krajowych do nie więcej niż 2,6 % w 2024 r.

[27] Na podstawie art. 5 ust. 2 i art. 9 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1466/97.

Utrzymanie inwestycji publicznych finansowanych ze środków krajowych i zapewnienie skutecznej absorpcji dotacji w ramach RRF i innych funduszy UE, w szczególności w celu wspierania zielonej i cyfrowej transformacji.

W okresie po 2024 r. kontynuowanie średniookresowej strategii fiskalnej polegającej na stopniowej i zrównoważonej konsolidacji, w połączeniu z inwestycjami i reformami prowadzącymi do wyższego zrównoważonego wzrostu gospodarczego, aby osiągnąć ostrożną sytuację fiskalną w średnim okresie.

W oparciu o reformy podjęte w ramach planu odbudowy i zwiększania odporności – zapewnienie bardziej przyjaznego inwestycjom systemu podatkowego przez wprowadzenie systemu interpretacji indywidualnej prawa podatkowego, rozszerzenie podstawy opodatkowania, w tym przez przeprowadzenie przeglądu obecnej struktury opodatkowania osób samozatrudnionych, oraz wzmocnienie przestrzegania przepisów podatkowych przez rozszerzenie stosowania płatności elektronicznych. Zachowanie i zwiększenie autonomii organu administracji podatkowej przez rozszerzenie jego kompetencji w zakresie rozwoju systemów informatycznych i zasobów ludzkich oraz zarządzania tymi systemami i zasobami. Utrzymanie efektywności administracji publicznej, a jednocześnie zapewnienie, aby była zdolna przyciągnąć pracowników o odpowiednich umiejętnościach, przy zachowaniu spójności z jednolitą siatką płac. Kontynuację zmniejszania liczby kredytów zagrożonych i dalszą poprawę funkcjonowania rynku wtórnych kredytów zagrożonych.

2. Utrzymanie stałego tempa wdrażania planu odbudowy i zwiększania odporności oraz szybkie sfinalizowanie rozdziału dotyczącego REPowerEU w celu szybkiego rozpoczęcia jego wdrażania. Zapewnienie ciągłych wystarczających zdolności administracyjnych w związku z wielkością planu. Szybkie wdrożenie programów polityki spójności w sposób ściśle komplementarny i synergiczny w stosunku do planu odbudowy i zwiększania odporności.

3. Zapewnienie odpowiedniego i równego dostępu do opieki zdrowotnej, zakończenie wdrażania ram podstawowej opieki zdrowotnej oraz wprowadzenie silniejszych zachęt do przyjmowania odpowiedniej liczby lekarzy rodzinnych, aby objąć całą populację i osiągnąć pełną rejestrację ludności. Zakończenie reformy katastru przez ukończenie map katastralnych oraz ustanowienie i zapewnienie działania greckiej agencji katastralnej.

4. Zmniejszenie zależności od paliw kopalnych i dalsze przyspieszenie dywersyfikacji dróg dostaw energii. Dalsze rozszerzanie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych przez uzupełnienie i egzekwowanie nowych ram prawnych odnoszących się do procesu wydawania zezwoleń i do morskich farm wiatrowych, zwiększenie przepustowości sieci elektroenergetycznej i zdolności magazynowania energii elektrycznej, promowanie zdecentralizowanej produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wprowadzenie ram prawnych dotyczących produkcji wodoru odnawialnego i biometanu. Wzmożenie wdrażania środków zwiększających efektywność energetyczną, w tym ukierunkowanych środków dla gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym oraz instalacji inteligentnych liczników, a także wysiłków w ramach polityki mających na celu dostarczanie i nabywanie umiejętności potrzebnych do zielonej transformacji. Wspieranie dekarbonizacji sektora transportowego, w szczególności przez promowanie pojazdów elektrycznych.

Sporządzono w Brukseli dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący